

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs II. Vinbolicus tuus sicut crater tornatilis, nunquam indigens poculis.
Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus liijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

quidem contra peruerfitates Hæreticorum, ornamentum autem propter decorem & pulchritudinē sensuum & eloquiorum, siue quæ in ea celebrantur virtutem Sacramentorum, & honestatem ordinū Ecclesiasticorum.

Artifex
momilium
id est testa-
mentorū
Deus est.

Quis verò est iste artifex, cuius manu ista monialia, hoc est, testamenta, fabricata sunt, nisi omnipotēs Deus, cuius volūtate, potestate, operatione hæc honestè composita, vtiliter exposita, feliciter sunt suscepta? Quare dignitas horum testamentorum valde est commendabilis, quando tali sunt auctore constituta, cuius artificium non est humanum, sed diuinum, non inuentum, sed voluntarium & potestatiuum, omnia enim quæcunq; voluit fecit, semperque eius velle, fuit etiā eius fecisse.

Psal. 13.

Omnem ergò decorem & pulchritudinem interioris hominis sui sancta Ecclesia siue quælibet sancta anima ex istorum testamentorum cōsideratione colligit, quia ibi quasi in speculo videt quid deformitatis, quid minus formositatis habeat, ibi etiam intelligit quid credendum, quid sperandum, quid amandum necessaria sibi vtilitas proponat. Vnde meritò *iunctura fæminum eius*, à sponso laudatur, quia concordia duorum testamentorū, siue duorum populorum, siue geminæ charitatis maximam & totā benè viuendi constituunt regulam, & certissimam pro conseruata re-

gula reponūt remunerationis gloriam. Et benè *iuncturam* non femorum, sed *fæminum* dixit, quia ex his concipitur, nascitur & proficit omnis sanctæ Ecclesiæ, vel cuiuslibet fidelis animæ honestas & vtilitas.

Cur fæminum non femorum dicatur.

VERSVS II.

Vmbilicus tuus sicut crater tornatilis, nunquam indigens poculis. Venter tuus sicut aceruus tritici vallatus lilijs.

VMbelicus ventris meditullii est; quid ergo est *vmbelicus Ecclesiæ*, nisi sancti Prædicatores & Doctores, qui in medio populi versantur, eundem populum sibi colligentes doctrinā & operatione? sicut enim *vmbelico* omnia adhærēt viscera, ita populus suis adhæret Prædicatoribus, ad eorum verba & exempla semper quasi ad quoddam meditullium circa se positum respiciens, vt in eorum moribus & sermonibus firmamentū sibi quoddam benè viuendi constituat.

vmbelicus
Ecclesiæ
sancti sunt
Prædicato-
res.

Sed iste *vmbelicus sicut crater tornatilis* dicitur, quia vt superflua & inæqualia morum refecent, sancti Doctores semper ad idem versantur, quando pro hoc adipiscendo, quod semper est immutabile, & idē in sui qualitate perseuerat, currunt, laborant, & alios secum trahere festinant. *Qui crater nunquam indigere poculis dicitur*, quia ijdem Prædicatores semper abundant diuinorum

Doctores
in Ecclesia
quare cō-
parentur
crateri tor-
natili qui
nunquam
indiget
poculis.

sententijs eloquiorum, quibus & ipsi per gratiam sancti spiritus debriantur, & sitibunda populorum pectora sufficienter reficere student.

Alio quoque modo, si ad cuiusque fidelis animam intendimus spiritualiter umbelicus mentis sancta dici charitas potest, quæ veluti in centro quodam posita, omnes quasi per circumferentiam virtutes tangit, quia dum nulla virtus sine charitate esse potest, omnes profectò virtutes ad eam respicientes quasi charitatis appendices esse videntur.

Charitas
umbelicus
mentis di-
citur.

Charitas
quare dica-
tur crater
tornatilis.

I. Tim. 1.

I. Ioh. 4.

Esa. 10.
Rom. 9.

Charitas
quomodo
nunquam
dicatur in-
digere po-
culis.

Pf. 22.

Sed quomodo hæc dicitur *crater tornatilis*? Apostolus dicit, quia *finis præcepti charitas ad iustitiam omnium credentium*: ergò omnis perfectio in charitate consistit, quia est *tornatilis*, nihil in se superfluitatis & obstantis vitij retinens, atque ideo perfecta & plana, *perfecta quippe charitas foras mittit timorem, quia timor non est in charitate*. Ista etenim perfectio finis est præcepti, id est consummatio, ut dicit Propheta, *verbum consummatum quod fecit Dominus super terram*.

Quomodo autem *nunquam indigens populis*? musto pleni dicebantur Apostoli quando spiritu sancto, hoc est igne diuinæ charitatis ardebant: ebrij enim erant populo illo calicis spiritualis, de quo dicit Psalmista, *& calix meus inebrians quam præclarus est*? Qui

ergò diuina charitate replentur, quomodo non semper illo in deficienti spiritus sancti madent & calent poculo? E contra terra siti arere dicitur, quæ diuinæ charitatis infusione non respergitur: vnde Dominus hæc siti arentibus clamat, dicens, *qui sitit, veniat ad me & bibat, & de ventre eius fluent aqua viue*. Igitur crater iste tornatilis nunquam indiget poculo, quia perfecta charitas nunquam eget rore cælesti, & illius summi boni desiderio. Quia verò sunt in Ecclesia Prælati & subiecti, fortes & infirmi, prudentes, & simplices, postquam in Prælatorum virtutibus Christus Ecclesiam suam laudauit, subdit quoque laudabile testimonium & obedientia & disciplina subiectorum, *venter tuus*, inquit, *sicut aceruus tritici*. Quia enim venter pars est corporis fragilis & mollis, *per ventrem fragilitas subiectorum*, qui nondum perfectionem Magistrorum consequi possunt, designatur; sed quia & ipsi quoque ad Ecclesiam pertinent, & de sorte sunt electorum, quos ille summus Pater familias *triticum suum* appellat, & in horreum suum congregari iubet, non incongruè *aceruus tritici* comparantur. Aceruus autem inferius dilatatur, superius acuitur, tota verò congeries est granorum, quasi inuicem se complectentium & portantium collatio.

Per ventrem
fragilitas
subiectorum
in Ecclesia
designatur.

Matt. 13.

Quid

Per aceruum tritici multitudo fidelium Prælati obedientium exprimitur.

Quid ergo per aceruum tritici, nisi multitudo fidelium Prælati obedientium exprimitur, qui quamuis per infirmitatem carnis & curas rerum sæcularium, circa latam & spatiofam viam aliquantulum deprimantur, tamen per obedientiam & humilitatem, fraternam quoque charitatem fide & spe ad supernæ eriguntur: nam inuicem se complectentes & adiuuantes, atque infirmitates morum & corporum tolerantes, implent illud Apostoli, *alter alicuius oneraportate, & sic adimplebitis legem Christi.*

Gal. 6.

Cur aceruus iste tritici dicatur vallatus lilijs.

Sed iste aceruus tritici, vallatus lilijs dicitur, quia per rectæ fidei odorem & peccatorum confessionem multum proficit ad æternæ vitæ candorem; in lilio enim est & odor, & candor, & medicina: odor enim est in fide & operatione, medicina in peccatorum confessione, candor in vitæ æternæ retributione.

VERSVS III.

Duo vbera tua sicut duo hinnuli gemelli caprea.

Per duo vbera duo charitatis præcepta accipiuntur.

PER duo vbera non absurdè accipi possunt duo charitatis præcepta, per quæ anima cuiusque fidelis, per teneritudinem intimi lactis nutritur, & in spiritualis exercitij robur perducitur, ut possit cum Apostolo dicere, *omnia pos-*

sum in eo qui me confortat: nam fortis Philip. 4. est vt mors dilectio, & à charitate Christi nulla sanctos separat tribulatio. Per Rom. 8. hanc enim eunt de virtute in virtutem: Ps. 83. vnde & recte ipse charitatis præcepta duobus gemellis hinnulis caprea, quæ naturaliter semper alta petit comparantur.

Sed quare gemellis? nimirum propter ipsius geminæ charitatis, Dei videlicet & proximi concordiam & vnitatem, quia ita insimul in mente sanctorum concipiuntur, & crescunt; vt neutra possit esse prior altera, sed cum diligit Deum, diligit & proximum, & cum diligit proximum, diligit Deum. Vtrumq; enim alterius & probatuum, quia sicut dicit Iohannes, *qui dicit se diligere Deum, & non diligit fratrem suum, mēdax est: atq; ideo ista duo charitatis præcepta quasi duo gemelli sunt caprea, quia & vno geratur loco & tempore, & semper ad altiora quotidiano virtutum proficiunt incremento.*

Charitas duobus gemellis hinnulis caprea quare comparatur.

Ioh. 4.

Siue duo vbera duo sunt testamenta, quibus sancta Ecclesia quotidie ad pietatis enutritur opera: quæ etiã sunt quasi duo hinnuli gemelli caprea, quia ita vnum sunt significans & significatum, vt quamuis non vno fuerint tempore in exhibitione, vno tamen sint tempore in significatione, & tanta est ipsorum testamentorum maiestas, vt de eis disputantibus, semper maior & altior occurrat subtilitas.

Item duo vbera duo sunt testamenta, & quare duobus hinnulis gemellis caprea illa assimilantur.

VER-